

ÖZEL Ö RETİM YÖNTEMLERİ DERSİNİN TÜRKÇE Ö RETMEN YETİTİRME SÜRECİNE KATKISI*

Yrd. Doç. Dr. Duygu UÇGUN**

ÖZ: İletimin temel unsuru dil, kültür aktarım, sağlayan en önemli araçtır. Dolayısıyla kültürün geliştirilerek nesilden nesle aktarılması ve toplumu oluşturan bireyler arasında sağlıklı iletişim kurulması, Türkçe öğretmenlerine önemli görevler düştürmektedir. Bilgi toplumunun oluşumunda yaşanan gelişmeler, öğretmenin sorumlulukları, başkalarıyla bir boyuta taşınması, Türkiye'den eğitim sisteminde özel öğretmen merkezli eğitim görüşünün geçerli olarak artması okullarda özel öğretmeni merkezli eğitim yapmaktadır. Bu yüzden öğretmen öğretmeni merkezli olacak bir eğitim ortamını hazırlayacak kapasiteye sahip olmalıdır. Bu da öğretmen eğitiminde niteliklerin artırılması, gerektirir. Türkçenin bilgi iletişim ve beceri dersi olduğu gerçeğinden göz önünde bulundurulursa, Türkçe öğretmenlerinin hem Türkçeyi doğru kullanmaları, hem de millî eğitimin genel amaçları ve Türkçe öğretiminin özel amaçları doğrultusunda öğrencilerini eğitmeleri gerekir. Bilmek ve bildiri öğretmek birbirinden farklı kavramlardır. Türkçe öğretmeni bilgi yönünden ne kadar donanımlı olursa olsun bildiklerini beceri ve ifadeye dönüştüremediği sürece bunun bir önemi yoktur. Türkçe öğretmeni mesleğinde beceri ve ifadenin yanısıra yöntem bilgisi de önemlidir. Özel Öğretim Yöntemleri Türkçe öğretmeni adayları için yöntem bilgisi bakımından yetiştirmelerini sağlayan derslerden biridir. Bu çalışmada söz konusu dersin Türkçe öğretmeni yetiştirme programlarına ne zaman girildiği, tarihsel süreç içinde ne tür değişikliklere uğradığı, doküman incelemesi yöntemiyle incelenmiş ve Türkçe eğitimi açısından önemi değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, öğretmen, yöntem, program.

* Bu çalışma, 20-21 Kasım 2008 tarihlerinde Bakırköy Üniversitesi ve Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumunun işbirliğiyle düzenlenen 6. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumunda sunulan bildiri geliştirilerek hazırlanmıştır.

** Nispetiye Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü. duyguucgun@yahoo.com

The Contribution of -Special Teaching Methodsø Course to Turkish Teacher Training Process

ABSTRACT: Language as the basic tool of communication is the most important means providing the transfer of the culture. Thus, teachers has a great role in passing the culture from generations to generations and by doing this they are seeking to develop better communications of individuals. The developments in the formation of knowledge society have changed the responsibilities of teachers into another dimension. Before, there were -teacher based educationø in the schools, but now, the education is -student basedø So the teacher needs to have the ability of providing a student based teaching atmosphere. This requires an increase in the quality of teacher training. When it is taken into consideration that the Turkish isnø a knowledge course but a skill course, Turkish teachers need both to use Turkish appropriately and to educate their students within the set up standards and the general aims of national education as well as the special aims of Turkish language teaching. Knowing and what you are teaching to your students are two different issues. If a Turkish teacher cannot transfer the acquired knowledge into skill development and behaviour of utterance , how much s/he is equipped in terms of knowledge has not got any relevance to the matter. Besides skill and expression, methodology is also a cardinal value in the profession of Turkish language teachers. -Special Teaching Methodsø is one of the courses providing Turkish teacher candidates to get relevant experience and practice in terms of the application of the methodologies in classroom environment. In this study, the course which was merged into the Turkish language teachers training programmes will be evaluated in terms of the types of changes observed. Besides this a historical analysis of the changes in the implementation of the course will be carried out.

Key Words: Turkish language teaching, Teacher, Method, Programme.

Giri

Ö retmen, e itimin niteli ini etkileyen en önemli etmendir. Bireyin toplumla etkin ve dengeli bir ekilde uyum sa lamas, için sahip olmas, gereken davran, lar, etkili bir ö retim hizmetiyle kazand,r,ld, , için ö retmenin de nitelikli olarak yeti tirilmesi gerekir (Çelenk 1988: 33). Ö retmenin en önemli görevi Millî E itimin, okulun, dersin ve konunun amaçlar, do rultusunda ö rencilerine yeni davran, lar kazand,r,makt,r.

Ö retmen yeti tirme ve niteli inin art,r,lmas,, ülkemizde en çok üzerinde durulan ve tart, lan konular,n ba ,nda gelmektedir. Ancak ö - retmenlik dinamik bir meslek oldu u için ö retmen niteli i konusundaki aray, larda kal,c, bir yapı,ya kavu mak mümkün de ildir. Çünkü geli en bilim ve de i en teknoloji, fertleri ve toplumlar, da h,zla de i tirmekte,

buna paralel olarak eğitim amaçları,nda ve öğretmen rollerinde de değişiklikler meydana gelmektedir (Alkan-Kavcar vd. 1998: 10). Öğretmenin geliştirilmesi eğitim sistemlerinin geliştirilmesinde önemli bir yer tutmaktadır (Demirel 1995: 15). Çünkü toplumların gelecekteki ihtiyaçları, karşılayabilmeleri nitelikli öğretmenler sayesinde mümkün olacaktır.

Bu açıdan bakıldığında dilin toplum hayatında önemli bir yeri olduğu görülür. Dil, bir toplumun millet olmasıyla sağlayan en güçlü araçtır. İnsanın gelişiminde araç olduğu kadar amaç da olan dil, bu bakımdan son derece önemlidir. Dil, milletlerin sürekliliğini sağlanmasında ve kişinin toplum içerisinde sağlıklı iletişim kurmasında büyük rol oynar. Ana dilinin kurallarına uygun olarak öğretilmesinde öğretmenlere önemli görevler düşmektedir.

Türkçe öğretmenleri sadece öğretici değil, aynı zamanda birer eğitimci olmalıdır (Özden 1999: 10). Onlara bunun için gerekli olan mesleki bilgi ve yeterlilik, hizmet öncesi eğitimleri döneminde Özel Öğretim Yöntemleri ve Öğretmenlik Uygulaması gibi derslerde kazandırılır.

Araştırmanın Amacı,

Bu çalışmada, Özel Öğretim Yöntemleri dersi Türkçe öğretmeni yetiştirme sürecindeki yerini karşılamak, olarak ortaya koymak ve bu dersi hizmet öncesi öğretmen eğitimindeki önemini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın Yöntemi

Çalışmada incelenmesi, araştırılması, hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsayan doküman inceleme yöntemi (Yıldırım-Şimşek, 2005) kullanılarak Cumhuriyet Döneminde Türkçe öğretmeni yetiştiren kurumlarda uygulanan programlar tanımlanmış, söz konusu programlara göre Özel Öğretim Yöntemleri dersi okutulduğu dönemler, haftalık saati ve dersin kurulan değişiklikler tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre dersi bugünkü işlenişine yönelik önerilerde bulunulmuştur. Araştırmada incelenen belgelere erişim zor olmadığı için ökolay ulaşılabılır durum örneklemesinin kullanıldığı, söylenebilir.

Araştırmanın Sınırları,

Bu çalışmada Cumhuriyet döneminde Türkçe öğretmeni yetiştiren kurumlarda uygulanan programlardaki Özel Öğretim Yöntemleri dersinin dönemleri, haftalık saatleri ve ders içeriklerine ilişkin bilgilerle sınırlanmıştır.

Bulgu ve Yorumlar

yi bir ö retmende aranan üç nitelik; alan bilgisi, ö retmenlik meslek bilgisi ve genel kültürdür. Ö retmen yeti tirme programlar,ndaki alan derslerinin iki temel i levi vard,r:

- a) Adaylar,n ö retmenlik yapacaklar, alandaki bilgi eksikliklerini giderme.
- b) Görev alan,n,n içeri ini tan,tma ve bu konuda gerekli prati i kazand,rma. (Altunya 1981: 7).

Türkçe ö retmeni yeti tirmenin tarihî geli imi incelendi inde meslek derslerinin de öamaca hizmet eden derslerö olmas, bak,m,ndan e itim enstitüleri programlar,nda daima yer ald, , görülür. Buna ra men uzun y,llar bu derslerle ilgili bir düzenleme yap,lmam, , ö retmen adaylar,n,n ö renim gördükleri s,rada mesle i tan,malar,n, amaçlayan uygulama çal, malar,na e itim enstitülerinin kuruldu u ilk y,llarda haz,rlanan programlarda ayr, bir ders saati ayr,lmam, t,r. Bu çal, malar,n öUmumi Usul-i Tedrisö (Genel Ö retim Yöntemleri) ve öHususi Usul-i Tedrisö (Özel Ö retim Yöntemleri) derslerinde yap,ld, , dü ünülmektedir. Uygulama çal, malar,n,n nas,l yap,laca , ile ilgili geni aç,klamalara ancak 1957den sonra haz,rlanan programlarda yer verilmi tir.

Meslek derslerinde e itim alan, ve ö retmenlik mesle i, çocuk ve ergen geli imi, ö renme ve ö retme kuramlar,, ö retim programlar,, ilkelere, yöntem ve teknikleri tan,t,lmal,d,r. Ö renci ba ar,s,n,n ölçülmesi; ö rencilerin ö retim programlar,na uyumu, rehberlik, Türk e itim sisteminin yap,s, ve geli imi ile e itimin toplumsal yönünün incelenmesi de meslek derslerinin konular,ndand,r. Meslek dersleri, 1931 tarihli Yönetmelikö göre e itim enstitülerinin bütün bölümlerinde ortak olarak okutulacakt,r, Özel Ö retim Yöntemleri dersinin de bu kapsamda yer alaca , belirtilmi tir (Mf.V. 1931).

Dersler	I. Söestr	II. Söestr	III. Söestr
Terbiye	2	2	2
Mant,k	2	-	-
Umumi Usul-i Tedris	-	2	-
Hususi Usul-i Tedris	-	-	1
Tatbikat	-	1	3
TOPLAM	4	5	6

Tablo 1. 1931 Tarihli Yönetmelikte Pedagoji Dersleri

Buna göre III. söestrde sadece haftada bir saat olarak okutulacak öHususi Tedris Usulüö dersinin i leni ekli öyle aç,klanm, t,r:

*ÖBu ders her ubede ayr, olarak **ubenin esas ilim muallimleri taraf,ndan** tedris olunacaktır. Bu derslerin muallimleri kendi derslerinin tedris usulünü bu saatte talebeye tedris etmekle ve tatbikat saatlerinde numune dersi vermek, talebeye tecrübe dersi verdirmek ve di er tatbikat faaliyetlerini idare etmekle mükelleftir.ö (Mf.V. 1931: 8)*

Aç,klamadan da anla ,ld, , gibi programdaki öTatbikatö dersi bugün Özel Öretim Yöntemleri dersinin uygulama saatine benzer bir içerikle i lenmi tir. Daha sonraki y,llarda e itim enstitülerinin Türkçe/edebiyat bölümlerinde Özel Öretim Yöntemleri dersi u ekilde okutulmu tur:

Y,ı	Dersin Ad,	S,n,f	Haftal,k Saati
1941	Türkçenin Hususi Öretim Usulü ve Ders Tatbikat,	2	6
1944	Türkçenin Hususi Öretim Metodu ve Ders Tatbikat,	2	5
1968	Özel Öretim Metodu ve Uygulama	3	3

Tablo 2. E itim Enstitülerinin Programlar,nda öÖzel Öretim Yöntemleriö Dersi

1941 y,ı,nda yay,mılanan müfredat program,nda ad, öTürkçenin Hususi Öretim Usulü ve Ders Tatbikat,ö olarak de i tirilen dersin haftada toplam 6 saat olarak verilece i belirtilmi tir (Mf. V. 1941: 33). Fakat öDers Tatbikat,öna kaç ders saatinin ayr,laca , aç,klanmam, t,r.

Programda Türkçenin Hususi Öretim Usulü dersinin genel esaslar, öyle s,ralanmaktadır,r:

1. Çocuklarda dilin çe itli ya lardaki tekâmülünün özellikleri (dil psikolojisi).
2. Ana dili, yabanc, dil.
3. Ortaokullarda Türkçe öretiminin hedefleri ve dil derslerinin önemi (ortaokul program,ndan yararlan,lacaktır,r.).
4. Dil derslerinin organik bir bütün olu turacak tarzda öretiminin önemi.
5. Türkçe derslerinin çe itli k,s,mılar, (sözlü ve yaz,ı, anlat,m, okuma ve in at, imla, gramer ve sentaks).
6. İkokullarda Türkçe öretimine k,sa bir bak, .
7. Sözle ifadenin önemi, örenciye meram,n, aç,k ve güzel bir ekilde ifade ettirmek için bütün derslerde al,nmas, gereken tedbirler.

Söz konusu tedbirlerin neler oldu u hakk,nda ve bu hususta nelere dikkat edilece ine dair bir aç,klama yap,lmam, t,r.

8. Yaz, derslerinin önemi, yaz, türleri, yaz, derslerinde yapılmış, yaz, derslerinin incelenmesi, düzeltilmesi, sınıflar veya okul gazetesi

9. Okumanın okulda ve hayat boyunca önemi, okuma metinleri (ortaokul okuma kitapları, diğer kitap ve yazılar). Ortaokul öğrencilerinin okuyabilecekleri eserlere ait bir listenin tespiti (ortaokul öğrencilerinin kullanabilecekleri Türkçe sözlükler ve bu sözlüklerden yararlanma yolları, daireler, nasıllar). Muhtelif okuma teknikleri. Okuma metinlerinin söz, yazı, resim, dramatizasyon yoluyla canlandırılması. Kelime ve fikir açıklamaları, başarılan yollar. Türkçe inat ve bedîî okuma, iyi bir inat, nasıllar. Okul temsilcileri (ortaokullar için tavsiye edilebilecek piyesler), temsil tekniklerinde dikkat edilmesi gereken esaslar.

10. İmla derslerinin önemi ve hedefi, imla konuları, seçim, imla öğretme yöntemleri, imla yanlışlıkları, düzeltilmesi, imla kuralları, imla öğrenilmesi.

İmla kuralları, konusu öğrenilirken takip edilecek yöntem ve teknikler hakkında bir açıklama yapılması, tartışılması.

11. Gramer ve sentaks öğretiminin rolü, gramer ve sentaks derslerinin öğretiminde dikkat edilecek esaslar. Ortaokul gramer kitaplarından faydalanma yolları.

Burada belirtilen hususlarla ilgili de detaylı bilgi verilmemiştir.

12. Türkçe dersleri arasındaki bütünlüğü göz önünde bulundurulması, bu derslerden her birine ait planlar. Bunlar üzerinde yapılacak tartışmalar ve bunların uygulanması.

13. Lise edebiyat dersleri müfredatının kısaca incelenmesi (Mf. V. 1941: 34-35).

1944 yılında yayımlanan Eğitim Enstitüleri Programında Türkçenin Hususi Öğretim Metodu ve Ders Tatbikatı adıyla yer alan Özel Öğretim Yöntemleri dersi, 1947-1948 eğitim-öğretim yılında toplu dersler bölümünün kurulmasıyla programdan çıkarılmış, 1957'de kurulan edebiyat grubunun dersleri arasında da yer almamıştır. Türkçe öğretiminin mesleklerini başarıyla yapmalarına sağlayacak konulardan oluşan bu dersin 1966'da uygulamaya konan programda da bulunmaması, önemli bir eksikliklerdir. 1944 programında II. sınıflara haftada 5 saat verileceği ifade edilen ders, 1968 programında haftada 3 saat okutulacak bir ders olarak yer almıştır. Daha önceki programlarda meslek derslerinden olduğu kabul edilen dersin bu programda alan dersleri arasında sınıflandırılması, görülmektedir.

Programa göre derste alınacak konular şunlardır:

I- Türkçe Derslerinde Kullanılan Kaynaklar ve Bu Kaynaklarda Olması Gereken Özellikler:

A- Ortaokul Türkçe ve dil bilgisi kitapları incelenmesi.

B- Okuma derslerinde kullanılan kaynakları tanıması ve incelenmesi.

C- Sınıfta okunacak metinlerde aranacak nitelikler ve bu niteliklere uygun örnekler üzerinde çalışmaları.

II- Türkçe Öğretimi Bilgisi ve Uygulama.

A- Metin incelemeleri ile ilgili çalışmalar.

B- Günlük hayattan ve edebî eserlerden seçilen örnekler üzerinde yapılacak çalışmalarla dil bilgisi konularını incelenmesi.

C- Sözlü ve yazılı konu anlatımları:

a- Konu kaynakları.

b- Konuların hazırlanmasında ve sınıfında sunulmasında dikkat edilecek hususlar.

D- Ödevlerde aranacak özellikler.

E- Yazılı anlatım ödevleri.

F- Yoklama sorularının hazırlanmasında dikkat edilmesi gereken hususlar.

G- Bir Türkçe dersinin planlanması.

H- Ortaokul sınıfında ders dinleme, anlatma ve bunları değerlendirme çalışmaları.

I- Kültür kolu çalışmalarını programları hazırlanması (MEB 1968: 298).

Programın sonunda bu konularla ilgili olarak, gerektiğinde orta ve dengeli okulların müfredat programlarını incelenerek değerlendirilecekleri ifade edilmiştir (MEB 1968: 298). Fakat konuların bu kadar ayrıntılı ele alınması belirtilmesine rağmen ders haftada sadece 3 saatin ayrılmaması, ders dinleme sürecinin programda belirtildiği gibi gerçekleştirilmediği düşünülmektedir.

1978-1979 eğitim-öğretim yılında eğitim enstitülerinde öğretmen süresinin dört yıl olarak belirlenmesiyle meslek dersleri için ayrı bir program hazırlanması, zorunlu ve seçmeli meslek dersleri ile bunların kaç kredi olduğu bu programla netlik kazanmıştır. Bölümün adı da 1978'de "Türk-

çe/edebiyatö olarak kay,tlara geçmi , daha sonra öTürk Dili ve Edebiyat,ö olmu tur.

Meslek dersleriyle ilgili olarak 1979 y,l,n,n ekim ay,nda Talim ve Terbiye Dairesi taraf,ndan öÖ retmenlik Formasyonu Kazand,ran Derslerö ba l, ,n, ta ,yan bir karar al,nm, t,r (MEB 1979). Ö retmenlik Formasyonu Program,, zorunlu ve seçmeli derslerle ö retmenlik uygulama-s,ndan olu maktad,r. Zorunlu dersler ve bu derslerin kredileri öyledir (MEB 1979):

Ders Ad,	Kredi
E itime Giri	2
E itim Psikolojisi	3
E itim Program, ve Yöntemler	3
Ölçme ve De erlendirme	3
Alan,n Ö retim Yöntemleri	4
Rehberlik	2
Seçmeli Ders	2
Seçmeli Ders	2
TOPLAM	21

Tablo 3. Ö retmenlik Formasyonu Kazand,ran Zorunlu Dersler

Bu derslerin kredileri belirtilmi fakat hangi dönemlerde al,naca , hakk,nda herhangi bir aç,klama yap,lmam, t,r. Meslek derslerinin programdaki a ,rl, , ders saatlerinin artt,r,lmas,ndan çok derslerin çe itlendi-rilmesiyle sa lanm, t,r.

1980 y,l,nda bu karar,n da dikkate al,nmas,yla yüksek ö retmen okullar,nda uygulanmak üzere geçici bir çerçeve program haz,rılanm, t,r. Buna göre 1968 program,ndaki meslek derslerinden öGenel Ö retim Bilgisiönin yeni programdan ç,kar,ld, , görülür. öÖzel Ö retim Metodu ve Uygulamaö dersinin ad, alanla ba lant,l, olarak öTürk Dili ve Edebiyat, Ö retimiö ekinde de i tirilmi ve haftal,k ders saati 3øten 4ø ç,ka-r,lm, t,r. IV. s,n,flar,n I. döneminde okutulmas, ön görülen 4 saatlik bu ders teoriktir. öUygulamaö ise e itim enstitüleri Türkçe/edebiyat bölümü programlar,nda Özel Ö retim Metodu ile birlikte öUygulamaö ya da öDers Tatbikat,ö adlar,yla yer alm, , yüksek ö retmen okullar, döneminde ise ilk defa ba ,ms,z bir ders olarak son s,n,flar,n program,na yerle tirilmi tir. Daha önceki programlarda süresi için net bir ifade kullan,lmayan öUygulamaö çal, malar,n,n bu programda ö1 (bir) ayö süreyle yap,la-ca , ve bu çal, ma sonunda ö rencinin ba ar, belgesi almas, gerekti i belirtilmi tir (MEB 1980). Ancak bunun alan,n ö retimine yönelik uygulama-mal, bir ders de il de günümüzdeki kar ,l, ,yla ö retmenlik uygulamas, çal, malar,n,n benzeri oldu u anla ,lmaktad,r. Çünkü tekrar belirtmek

gerekir ki alan, n öretimine yönelik bu dersin bütün saatleri teorik olarak i lenecektir.

1978-1979 e itim-öretim y, l, nda örenim süreleri dört y, la ç, kar, - larak öyüksek öretim okulu ad, alt, nda yeniden yapılandırılan enstitüler, 1982 y, l, nda 2547 say, l, Kanun'da e itim fakültelerine dönüşümlü ve üniversite çat, s, alt, na alınm, t, r. E itim fakültelerinin ilk programla, r, nda Özel Öretim Yöntemleri dersi yine bölümün ad, na uygun olarak Türk Dili ve Edebiyat, Öretim Yöntemleri eklinde yer ald, , görülür.

1989 y, l, nda Türkçenin e itim-öretimine önem verilmesi gerektiğine dikkat çeken, bu alanda lisansüstü e itim programları, n, n açılması, na öncülük eden Prof. Dr. Abdurrahman Güzel, Türkçenin E itimi- Ö retimi Ö retmenli i bölümünün kurulması, için de girişimde bulunmu ve lisans e itimi konusunda düzenlemeler yapılmış, gerektiğini 1991'de gündeme getirmiştir. Bu arada Dokuz Eylül Üniversitesinde de benzer çalışmalar, ve Dokuz Eylül Üniversitesi Buca E itim Fakültesi ve Gazi Üniversitesi Gazi E itim Fakültesi öretim üyelerinin girişimleri 1992-1993 e itim-öretim y, l, nda bu fakültelerin bünyesinde Türk Dili ve Edebiyat, E itimi Ana Bilim Dalı, na bağlı, Türkçe Ö retmenli i Programı, ön, n kurulması, n, s, a, l, m, t, r.

1994-1995 e itim-öretim y, l, ndan itibaren Gazi E itim Fakültesi bünyesindeki Türkçe Ö retmenli i Programı, nda Özel Öretim Yöntemleri dersi 1 ve 2. s, n, f, l, r, n bütün dönemlerinde Türkçenin Öretim Metotları, ö ad, yla, 4. s, n, f, n iki dönemde ise program, n ba, l, oldu u ana bilim dalı, na uygun olarak Türk Dili ve Edebiyat, Ö retimi ad, yla okutulmuştur. Dersin kredisi sadece II. s, n, f III. yar, y, l, da 1, di erlerinde 2 eklindedir.

Aynı tarihlerde kurulan Buca E itim Fakültesi Türkçe Ö retmenli i Programı, nda ise Özel Öretim Yöntemleri dersi 1997 y, l, na kadar III. s, n, f V. Yar, y, l, da Türkçe Ö retimi I ö ad, yla haftada 3, III. s, n, f VI. Yar, y, l, da Türkçe Ö retimi II ö ad, yla haftada 3, IV. S, n, f VII. Yar, y, l, da Özel Öretim Yöntemleri ad, yla haftada 3 saat okutulmuştur (DEÜ 1996: 63-64).

1997 y, l, nda gerçekleştirilen e itim fakültelerinin yeniden yapılandırılması, çerçevesinde Türkçe E itimi bölümlerinde uygulanmak üzere hazırlanan lisans programı, nda ise Özel Öretim Yöntemleri, meslek bilgisi dersleri arasında sayılm, ve dersin iki a, mal, olarak i lenmesi öngörülmüştür. Buna göre Özel Öretim Yöntemleri I ö III. s, n, f VI. Yar, y, l, da haftada 4 saat, IV. S, n, f VII. Yar, y, l, da haftada 4 saat okutulmuştur (YÖK 1998).

Dersin kur tan,m,nda ise iki a amal, bu dersin konular, ayr, ayr, belirtilmemi , Özel Öretim Yöntemleri I ve II'de u konular,n ele al,na- ca , ifade edilmi tir:

öKonu alan,nda öretim yöntemleri, öğrenme-öretme süreçleri, genel öretim yöntemlerinin konu alan, öğretimine uygulanmas,, konu alan,ndaki ders kitaplar,n,n ele tiri bir aç,yla incelenmesi ve özel öretim yöntem ve stratejileri ile ili kilendirilmesi. Mikro öretim uygulamalar,, öğretim de erlendirilmesi.ö (YÖK 1998).

Türkçe öğretilmiyle ilgili temel kavramlar, çocu un dil edinim sürecine yönelik konular, Türkçe öğretiminin yasal dayanaklar,, Türkçe öğretilmi tarihi, Türkçe öğretiminin ilkeleri gibi alan,n öğretimine yönelik önemli birçok konu bu program,n kur tan,m,nda yoktur.

Söz konusu program 2005 y,l,nda de i tirilmi ve e itim fakültele- rinin Türkçe e itimi bölümlerinde 2006-2007 e itim öğretim y,l,ndan itibaren uygulanmaya ba lam, t,r. Baz, derslerin yar,y,l, bu programda de i tirilmi tir. Bu derslerden biri olan Özel Öretim Yöntemleri I-II dersleri eski programda meslek dersleri kapsam,ndayken mevcut programda Özel Öretim Yöntemleri-I meslek bilgisi, Özel Öretim Yöntemleri-II ise alan dersi olarak nitelendirilmi tir. Bu derslerin kur tan,m,lar, öyledir:

öÖzel Öretim Yöntemleri I

Alana özgü temel kavramlar ve bu kavramlar,n alan öğretilmiyle ili kisi, alan,n,n ba ta Anayasa ve Milli E itim Temel Yasas, olmak üzere yasal dayanaklar,, alan öğretiminin genel amaçlar,, kullan,lan yöntem, teknik, araç-gereç ve materyaller. İgili Öretim Program,ın,n incelenmesi (amaç, kazan,m, tema, ünite, etkinlik, v.b.). Ders, öğreten ve öğrenen için, ma kitab, örneklerinin incelenmesi ve de erlendirilmesi.

Özel Öretim Yöntemleri II

Türkçe öğretiminin yöntem, teknik, kavram, ilke, ortam ve dayanaklar,, yönetmelikleri, öğrenme-öretme süreçleri, ilköretim okullar,nda uygulanmakta olan Türkçe dersi öğretim programlar,n,n ele tiri ba- k, aç,s,yla incelenip de erlendirilmesi, etkinlikler yoluyla okuma, dinleme, konu ma ve yazma becerilerinin dilin kurallar,na uygun olarak geli- tirilmesi, dilbilgisi öğretim alan,ndaki bilgilerin beceriye dönü türülmesi, Türkçe öğretiminde kullan,lacak metinlerin seçimi, metnin özellikleri, metinle ilgili sorular,n haz,rlanmas, ve de erlendirilmesi, metin çe itli yön- lerden incelenmesi, kazan,lan bilgi ve becerilerin daha kal,c, olmas,n,n sa lanmas, için uygulama çal, malar,, ölçme- de erlendirilmenin araç, tür ve yöntemleri, Türkçe öğretiminde ölçme ve de erlendirme. Düzeye uy- gun metinlerle ça da bir öğretim ortam, haz,rlama çal, malar,ö (http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/programlar_icerikler.htm).

Açıklamalardan da anlaşıldığı gibi önceki programın kurulan, yeni programda genişletilmiş ve yukarıda belirtilen eksiklikler bu programda giderilmiştir. Dersin birincisi amaçları, meslek bilgisi dersi olarak nitelendirilmesi programda alan, meslek bilgisi ve genel kültür derslerinin bu şekilde dengelenmeye çalışıldığı, düzenlenmektedir. Oysaki kurulanlara göre bu dersler, birbirinin tamamlayıcı, durumundadır. Çünkü Özel Öretim Yöntemleri dersinin kurulan, da alan ve alan eğitimine özgü konular, içermektedir.

Özel Öretim Yöntemleri alan öğretmenleri program, için geliştirilmiş bir dardır. Temel amaç, ilgili alandaki öretim yöntemlerini ana hatlarıyla tanıtmak, Millî Eğitim okullarındaki öretim uygulamaları hakkında temel bilgiler kazandırmak ve öğrencilerde belirli öretim alanlarına ilişkin öğretim becerileri geliştirmektir (Alkan-Kurt Tarihsiz: 159-160). Başoğlu (1997) göre öğretmen adayları, öğretmenlik Uygulaması dersindeki yeterlikleri, Eğitimde Program Geliştirme, Genel Öretim Yöntemleri, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme ve Özel Öretim Yöntemleri derslerinde hedeflenen davranışlar, kazanımlarına bağlıdır (akt. Kılıç 2007: 38).

Bu konuda yapılan araştırmada öğrencilerin birçoğu Özel Öretim Yöntemleri dersindeki uygulamalar sayesinde kendilerini öğretmen gibi görmeye başladıkları, ve kendilerine olan güvenlerinin gelişimini ifade etmişlerdir (Tekin 2006: 558). Başka bir çalışmada ise son sınıfı okuyan öğretmen adayları, yapılandırmacı yaklaşımın yönelik görüş ölçme puanları, üçüncü sınıftaki öğretmen adaylarına göre biraz daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Bal, Kesercioğlu vd. 2009: 68). Bu da dördüncü sınıftaki öğretmen adayları, öğretmenlik mesleğine ve yapılandırmacı yaklaşımın yönelik olumlu görüş geliştirmelerinde Özel Öretim Yöntemleri dersinin etkili olduğunu göstermektedir.

Buna rağmen Temizkan (2008) Türkçe öğretmeni adayları, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, belirlemeye yönelik yaptıkları araştırmada elde ettikleri bulgulara göre öğrenciler % 39,75 oranında araç-gereç ve ilgili materyal hazırlama konusunda zorlanmakta, % 26 oranında yöntem ve teknikleri kullanma becerisi açısından kendilerini yetersiz hissetmektedir. (Temizkan 2008: 479).

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak görülmektedir ki Türkçe öğretmeni adayları, mesleğe başladıklarında bazı eğitim-öretim faaliyeti sürdürebilmek için sadece alanlarına yönelik konular, değil bunları nasilsin öğretmelerini de bilmelidir. Bu yüzden Özel Öretim Yöntemleri dersi Türkçe öğretmeni yetiştirme sürecinde önemli bir yere sahiptir. Öğretmen adayları, alanları, alanla ilgili becerilere sahip olmaları, ve bunları geliştirmeleri,

alana yönelik yöntem, teknik ve stratejileri öğrenmeleri, bunlar, uygulamaya dönüştürme becerisini kazanabilmeleri için Özel Öğretim Yöntemleri I-II dersi bir fırsat olarak nitelendirilebilir.

Kurulan, maddesine göre Özel Öğretim Yöntemleri II dersinin temel niteliğinde olan Özel Öğretim Yöntemleri I dersinin de alan kodlu olması, ve alan eğitim uzmanları tarafından okutulması, gerekir. Türkçe eğitim bölümleri için hazırlanacak özel öğretim yöntemleri ders kitaplarında da bu tamamlanacak göz önünde bulundurulmalıdır.

Dersin uygulama saati, öğretmen adaylarının mesleki tecrübelerine temel oluşturulması, bakımından önemlidir. Ancak mesleki yeterlilikler konusunda yapılan araştırmalar Türkçe öğretmeni adaylarının konuya uygun yöntem ve araç-gereç belirlemede zorlandıklarını, göstermektedir. Bu yüzden Özel Öğretim Yöntemleri dersindeki uygulamalar, öğretmen adaylarının kendilerini eksik hissettikleri konulara yönelik olmalıdır. Ayrıca bu uygulamalarda adayların gösterecekleri başarıların ölçümde değerlendirme sürecinde dikkate alınması, gerekir. Bunun için de eğitim fakültelerinin Türkçe eğitim bölümlerinde ortak kullanılacak ölçümler geliştirilebilir.

KAYNAKÇA

- ALKAN, Cevat-KAVCAR, C.ó SEVER, S. (1998), *Bilgi Çağında Eğitimde Öğretmenlik Mesleğinin Yeniden Yapılanması, Bilgi Çağında Öğretmenimiz Sempozyumu (8-9 Ekim 1998)*, Anadolu Çağda Eğitim Vakfı, Yayınları, Ankara, s. 9-18.
- ALKAN, Cevat, KURT, M. (Tarihsiz), *Özel Öğretim Yöntemleri: Disiplinlerin Öğretim Teknolojisi*, Anı Yayınları, Ankara.
- ALTUNYA, Niyazi (1981), *Gazi Eğitim Enstitüsü Programlarının Değerlendirilmesi (1930-1980)*, (Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınlanmamış, Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- BACIOĞLU, Gülsen (1997), *Genel, Mesleki ve Teknik Eğitim Fakültelerindeki Öğretmenlik Uygulaması, Dersine İlişkin Öğretim Elemanı, ve Öğrenci Görüşleri* (Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış, Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- BALIM, A.-Günay, T.-KESERCIOĞLU, D.- NEL, E. EVREKLİ (2009), *Fen Öğretmen Adaylarının Yapılandırılma, Yaklaşımına Göre Görüşlerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi*, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (27), s. 55-74.
- ÇELENK, Süleyman (1988), *Eğitim Yüksekokulu Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları*, (Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış, Yüksek Lisans Tezi), Konya.
- DEMREL, Özcan (1995), *Genel Öğretim Yöntemleri*, USEM Yayınları, Ankara.

- Buca E itim Fakültesi Katalo u 1996* (1996), Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlük Matbaas,, zmir.
- KILIÇ, İlç,m (2007). *Müzik Ö retmenli i Lisans Program, Ö rencilerinin ö Özel Ö retim Yöntemleriö Derslerinde Kazandıklar, Yeterliklerin ö Ö - retmenlik Uygulamas,önda Kullan,m Aç,s,ndan De erlendirilmesi*, (Gazi Üniversitesi E itim Bilimleri Enstitüsü Yay,nlanmam, Doktora Tezi), Ankara.
- MAAR F VEK LL (1931), *Gazi Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü, Te - kilat ve Programlar*, Ankara.
- MAAR F VEK LL (1941), *Gazi Orta Ö retmen Okulu ve Terbiye Enstitüsü Müfredat Program,, Maarif Matbaas,, Ankara*,
- MEB (1968), *Tebli ler Dergisi*, 31 (1529).
- MEB (1979), *Tebli ler Dergisi*, 44 (2053).
- M LLÎ E T M BAKANLI I (1980), *Yüksek Ö retmen Okulu Bölümlerine Ait Geçici Haftal,k Ders Da ,t,m Çizelgeleri ile Baz, Bölümlere Ait Geçici Çerçeve Programlar,, Millî E itim Bas,mevi, Ankara*.
- ÖZDEN, Yüksel (1999), *Ö renme ve Ö retme*, PegemA Yay,nc,l,k, Ankara.
- TEK N, Seher (2006), *ö Özel Ö retim Yöntemleriö Derslerinin Ö rencilerin Pedagojik çerik Bilgilerine Katk,lar,n,n rdelenmesiö. VII. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik E itimi Kongresi (7-9 Eylül 2006)*. Gazi Üniversitesi Gazi E itim Fakültesi, Gazi Üniversitesi Yay,nlar,, Ankara, s. 558.
- TEM ZKAN, Mehmet (2008), *ö Türkçe Ö retmeni Adaylar,n,n Ö retmenlik Mesle ine Yönelik Tutumlar, Üzerine Bir Ara t,rmaö, Türk E itim Bilimleri Dergisi*, 6(3), s. 461-486.
- YILDIRIM, Ali, H. M EK (2006), *Sosyal Bilimlerde Nitel Ara t,rma Yöntemleri*, Seçkin Yay,nc,l,k, Ankara.
- YÜKSEKÖ RET M KURULU (1998), *E itim Fakültesi Ö retmen Yeti tirme Lisans Programlar,, Yüksekö retim Kurulu Yay,nlar,, Ankara*.
- http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/programlar_icerikler.htm